

LITTERATUR

Detlev Ellmers: Frühmittelalterliche Handelsschiffahrt in Mittel- und Nordeuropa Schriften des Deutschen Schiffahrtsmuseum/Bremerhaven/Offa-Bücher band 28 Neumünster 1972 358 sid s 271-341 katalog skeppsfynd. Riktill. c 85 DM.

Detta är det stora standardverket för många år framåt. Författaren är chef för Deutsches Schiffahrtsmuseum i Bremerhaven, där boken antagligen fortfarande går att beställa.

Samtidigt som verket listar handelsutvecklingen och dess bärare/struktur dokumenteras skeppstyper, landnings- och handelsplatser, hamnar med kajer, leder, restider, varumängder och -mått. Till slut innehåller det den mest fullständiga katalogen som existerar över skepps- och båtfynd i Nordeuropa (med undantag för båtgravar som tas upp i andra verk av M Müller-Wille t ex i International Journal eller "Bestattung im Boot" i Offa 25/26 1968/69). I några fall tycks spännvidden i detta ha inneburit något vågade slutledningar och generaliseringar. Måhända finns ett exempel på detta i Ellmers jämförelser mellan hus och skepp på myntbilder (se även artikel om hällristningar i detta nr). Husbildernas stödpålar uppvisar samma vinkel som arkeologiskt fastställets på de vikingatida husen i Trelleborg, vilka tolkats som soldatkaserner. Han drar då slutsatsen att vi kan sluta oss till samma akkuratess i skeppsbilderna (holk, kogg, långskepp).

Som motiv för koncentrationen kring just skeppen anför Ellmers att i motsats till vagntransport och bärarkaravaner av människor och djur är i skeppet lastrummet slutet, avslutat och inte särskilt lätt att förstora, dessutom förutsätter varje båt en bestämd storlek på själva företaget, oberoende av om detta fartyg eller flera

Ägs av en eller flera köpmän. Vattenvägarna är dessutom, hävdar han, i stort sett kända och likaså den maximala aktionsradien, som beräknas genom storleken, byggnadssättet och beskaffenheten hos landningsplatserna. En logisk bild av vikingatidens och den äldre medeltidens handels- och sjöfartsstrukturer växer fram, stödd på ett ymnigt, väl ordnat källmaterial, arkeologiska fynd, bilder och dokument.

Denna anmälan kan inte tillnärmelsevis ge rättvisa åt verket, och sådan kan avsikten heller inte vara. Det är bara att konstatera att skriften bör finnas hos eller i varje fall läsas och begrundas av varje nordeuropeisk marinarknolog, proffs eller amatör.

CW(Sthlm)

